

Parashot Nitzavim-Vayelech **Standing Tall** **Rabbi Shai Finkelstein**

דברים פרק כט פסוק ט

אַתֶּם נִצָּבִים הַיּוֹם כְּלָכֶם לִפְנֵי ה' אֱלֹהֵיכֶם רָאשֵׁיכֶם שְׂבָטֵיכֶם זְקֵנֵיכֶם וְשִׁטְרֵיכֶם כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל:

אור החיים פרק כט פסוק ט

צריך לדעת כוונת מאמר זה, עוד למה הוצרך לפרט ראשיכם וגו' טפכם וגו' ולא הספיק לומר בדרך כלל כלכם. עוד צריך לדעת טעם הברית הזו הלא בסמוך אמר אלה דברי הברית, ואם רצה לכלול גם האמור בפרשה זו בכלל הברית היה לו להקדים הדברים ויאמר על הכל אלה דברי הברית:

ונראה כי כוונת משה בברית זה הוא להכניסם בערבות זה על זה כדי שישתדל כל אחד בעד חברו לבל יעבור פי ה' ויהיו נתפסים זה בעד זה, והעד הנאמן מה שגמר אומר הנסתרות לה' אלהינו והנגלות לנו וגו' הרי שעל הערבות מדבר הכתוב, ואין זה הברית שאמר בסוף פרשת תבא כי אותו ברית הוא על עצמן, וזה שיתחייב כל אחד על אחיהו העברי כפי היכולת שביד כל אחד:

ומעתה באנו להבין מאמר אתם נצבים שהכוונה הוא על דרך אומרו (רות ב') הנצב על הקוצרים ל' מינוי, ואומרו כלכם פירוש כולם יש עליהם עול זה כל א' לפי מה שהוא על דרך אומרו ז"ל במסכת שבת (נ"ד ב) כל מי שיש בידו למחות בכל העולם נתפס על כל וכו' וכל מי שיש בידו למחות באנשי עירו נתפס על אנשי עירו, וכל מי שיש בידו למחות בבני ביתו נתפס על וכו', והוא מה שפרט הכ' כאן ואמר ראשיכם וגו' שכל אחד יתחייב כפי מה שיש בידו, ראשיכם הם הגדולים שבכולן שיכולין למחות בכל ישראל אלו יתחייבו על הכל, שבטיכם כל שבט ושבט יתחייב על שבטו, זקניכם ושוטריכם כל זקן יתחייב על משפחתו, כל איש ישראל הם ההמון כל אחד יתחייב על בני ביתו.

לזה הפסיק הכתוב כאן וסדר טפכם וגו' בפני עצמם כי אלו אחרים נתפסים עליהם שהם הרשומים בפסוק שלפניו כל אחד כפי מה שהוא, ואין הם נתפסים על אחרים, שהטף אינם בני דעה, והנשים כמו כן, הגרים גם כן אין להם להשתרר על ישראל, וכמו שדרשו ז"ל (יבמות מ"ה ב) בפסוק (לעיל י"ז ט"ו) שום תשים עליך וגו' כל משימות שאתה שם עליך לא יהיה אלא מקרב אחיך ולא גרים, אבל ישראל חייבין עליהם כאומרו ז"ל (נדה י"ג) קשים גרים לישראל כספחת ופירשוהו לפי שאינם מלמדים אותם ככל הצורך, הא למדת שנתפסים עליהם:

עוד רמז באומרו אתם נצבים וגו' לפני ה' לפי שכל שהוא מרוחק מהקדושה קומתו נמוכה וראשו שפלה (ב"ר פ"ב ו'), לזה אמר כי להיות לפני ה' נצבו ונשאו ראשם:

רש"י הירש פרק כט פסוק ט

העובדות שמשה ביקש להעמיד עליהן כלולות בפסוקים א-ח; כאן, בפסוקים ט-כ, הוא מוסיף את הביאורים. פסוקים ט-יד באים לשלול את התפיסה המוטעית, כאילו התחייבות הברית לקיום התורה מוגבלת רק למעמדות ולדורות מסויימים או לזמן מסויים. אכן הברית והאלה חלות על כל הנמנים עם ישראל ועל כל הדורות הבאים. פסוקים טו-כ באים למנוע את הטעות, כאילו הודעות הברכות והקללות נותנות את דעתן רק לבגידת האומה, ואילו היחיד יכול לכתוב כתב שחרור לעצמו כדי לחיות בניגוד לתורה, ובלבד שהכלל שומר על נאמנותו לה' ותורתו. היה צורך לתת את הדעת לטעות מסוכנת זו לאור דברי פרק כז שנאמרו בפרוס התקופה שכלל העם ייפרד בה לפרטים המתיישבים בארץ כיחידים, ולצורך אותה תקופה הרי הוא מבטא את העריבות ההדדית של כל ישראל להקמת התורה ולקיום מצוותיה.

בהתאם לעקרון הזה לא מילא היחיד את תפקידו אם היה נאמן לחובתו רק בחיי היחיד, אך לא פעל ככל יכולתו למען קיום התורה בחוג הרחב של הציבור. על פי זה כבר פירשנו את משמעות הברכות והקללות האמורות בפרק כח. הללו, ובייחוד הקללות, מביאות לתודעת היחיד שעתיד הוא להיות שותף לסבל אם יצפה מתוך אדישות בבגידת הכלל ובחורבן הכלל.

שיבוא בעקבותיה. משום כך היה מקום לחשוש שיטעו בהבנת העריבות ההדדית על ידי שיעברו לקיצוניות השניה, והיחיד יהיה סבור שיצא ידי חובתו אם השתתף בפעילות למען קיום התורה כמשימת הכלל, אך הפקיע את חיי היחיד שלו משלטונה של תורת ה'; שכן חלקו בברכת הכלל כבר מובטח לו, אפילו חיי היחיד שלו לא יוכלו לשאת את מבט עינו הבוחנת של ה'. פסוקים טו - כ באים לשלול את האשלייה המסוכנת הזאת:

משך חכמה פרק כט פסוק ט

ראשיכם שבטיכם. לפי הענין נראה שיש מצוות שרק על הכלל, כמו בנין בית המקדש וכדומה, ויש שעל הפרט. לכן אמר "שבטיכם" - המה הכללים, ו"כל איש ישראל" - הוא הפרט. לפי פרש"י אמר "ראשיכם לשבטיכם", משום שכאן היה השבועה שנשבעו, וענין השבועה אמר לראשי המטות לכן הקדים אותם. ועיין ירושלמי סוף הוריות. ואמר אחרי כן (פסוק י"ד) "וגרך אשר בקרב מחניך מחוטב עציך (עד שואב מימך)" - הכל בלשון יחיד, כי ישראל מוקשרים להש"י, והמה כמו קוים אל המרכז, ולכן נחשבים כולם כאחד. ולכן אמר במדרש רבה (ויקרא רבה ד, ו): בני יעקב שעובדים לאל אחד נאמר בהם "נפש", עכ"ל. לזאת כיון שהרבים כל ישראל ראשיכם וטפכם וכו' "לפני ה' אלקיכם", ונכללים כולם במקור המקורים, אם כן הם כל ישראל איש אחד.

שד"ל פרק כט פסוק ט

אתם נצבים - לא מצינו שענו אמן או עשו שום דבר להראות שהם מקבלים הברית אבל במה שנשארו שם לשמוע הקללות עד תמם עשו עצמם כמקבלים; זה טעם אתם נצבים ואח"כ הוא מדבר על מי שאולי לא בא שמה, או הלך לו באמצע.

On Repentance / Rav 29:9

The Jew has two degrees of sanctity, rooted in separate covenants between the Lord and Israel His people. There were actually three covenants but two of them are counted as one, namely, the covenant made at Horeb, with those who received the Torah, and the covenant made in the plains of Moab with the people entering the land. Israel was sanctified through these covenants and this sanctity was passed on by inheritance from generation to generation. Besides these two covenants, there is a third one described in Nitzavim. This one applied not only to that generation, but to every member of Israel throughout the generations for all time, as it is written (verses 13-14): But not only with you am I making this covenant and this oath, but with those standing here with us today

before the Lord, our God, and [also] with those who are not here with us, this day.

From this is derived the original, independent sanctity of every individual in each generation in every era. We thus have a dual connection with the Master of the Universe, both as individuals and as the descendants of our forefathers.